

تَبَيُّنٌ

مجلة جمعية القاهرة الخيرية الأزمنية العامة

ՏԵՉԵԿԱՏՈՒ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԳԼՏՈՒԻ Հ.Բ.ԸՄՈՒԹԵԼՆԵ

թ. Եսրի թիւ 1-6 1965

Զ Ե Ռ Ք Ե Ր

Դու՛ք՝ վաստակած, քրտնած ձեռքեր,
Արեգակից խանձուած ձեռքեր,
Չեռքեր՝ բից, շագից ցաւած,
Դու՛ք, որ հողից քաւում բերքեր,
Ցան էք անգամ դարձնում երգեր՝
Վհատուրեան դուռը փակած :

Դու՛ք, որ հանքից քար էք հանում,
Որ ծակծկում՝ կար էք անում
Տապակում էք՝ հալում մեռաղ,
Եւ, յոգնատանջ, դառնալով տուն,
Մէկով քոռին, մէկով որդուն
Պինդ գրկելով՝ ասում «մատաղ» :

Դու՛ք, որ մքնում յոյս էք փռում,
Որ խրախոյս, յոյս էք փռում,
Չեռքեր, ձեռքեր՝ ժողովրդի.
Դու՛ք՝ սեղծող, ցարտար ձեռքեր,
Դու՛ք՝ չկեղծող, արդար՝ ձեռքեր,
Ձեզ եմ երգում ես՝ ձեր արգին

Ակնածանկո՛վ՝ ձեռքը սրտիս,
Մեծարանկո՛վ՝ երգը շքրե՛ս...

ՊԱՐՈՅՐ ՍԵԻԱԿ

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ա Ջ Դ

— Տեղեկատուն առ այժմ կը հրատարակուի պարբերաբար.
— Թղթակցութեան, դրամական նուէրներու, գիրքերու, քերթերու եւ հանդիսներու տառաժուճերը կատարել խմբագրութեան հասցէին՝

Խմբագրութիւն «ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ»ի

15, Էմատ Էլ Տիւն փողոց — Գահիրէ

Հեռախօս 919636 — նամակատուք 717

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

- 1.- Եղեռնը եւ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը
- 2.- Գահիրէի Հ. Բ. Ը. Միութեան կեանքէն
- 3.- Մարգական կեանք
- 4.- Սփիւռֆահայ կեանք
- 5.- Անմահութիւն
- 6.- Հայ եւ ես
- 7.- Ռուս երաժիշտներ Հայաստանի մէջ
- 8.- Տանդէի ծննդեան 700ամեակը
- 9.- Հայաստանի Ամենաերկարակաց կամուրջը
- 10.- Մեծ գիտնական Մանուկ Աբեղեան
- 11.- Հրաչեայ Քոչարի մահը
- 12.- Ասացումք ծառ տնկելու մասին
- 13.- Համոյսարանական դէմքեր
- 14.- Շրջանաւարտներ
- 15.- Վարդաւոտը

دُنيَا

مجلة جمعية القاهرة الخيرية الأزمنية العامة

ՏԵՉԵԿԱՏՈՒ

ՀՐԱՏԵՐԱԿՈՒՄՈՒՆ ԳԼՏՈՒԷՒ Հ.Բ.ԸՄՈՒԹԻՆԸ

المدير المسئول ا. صاروخان - ١٥ شارع عماد الدين - تليفون ٥٥٦٢٦ - صندوق بريد ٧١٧ القايرة

Թ. ՏԱՐԻ

ԹԻՒ 1-6

ՅՈՒՆ.-ՅՈՒՆԻՍ 1965

ԵՂԵՌՆԸ ԵՒ Հ.Բ.Ը. ՄԻՈՒԹԻՆԸ

1966 Ապրիլ 15ին, Գահիրեի մէջ ծնունդ առնող Հ.Բ.Ը. Միութիւնը, առաջին օրէն իր գուրգուրանքին առաքկայ դարձուց քըլ- փահայ ժողովուրդը, որ բնաշխարհի մէջ, Համրտի բռնակալ վարչաձեւին տակ, ամե- նատաժանելի պայմաններուն մէջ, ստրկա- կան կեանք մը կ'ապրէր: Բազմատեսակ կա- րիքներ, ինչպէս հողային սակաւութիւն, սերմնցուի փակաս, լծկան անատուններու անհրաժեշտութիւն, առողջապահական եւ մշակութային անհուն եւ անսահման կարօ- տութիւններ, կը բնշէին մահաւանդ ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՅԻՈՒԹԻՆԸ, որուն սատարելու, օգնելու համար կարելի չէր տեղւոյն վրայ աշխատանք տանիլ, կասկածամբա եւ դա- ժան բռնատիրութեան աչքին տակ:

Այս պատճառաւ ալ մեր կեդր. վարչու- րիւնը իր նիւթական միջոցները կը հասցնէր կամ կ. Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքարանի եւ կամ բարեկամ հիւպատոսներու խողովա- կով:

1968ին հռչակուեցաւ Յունանեան Սահ- մանադրութիւնը: Թուրքիոյ հայութիւնը սկսաւ համեմատաբար ազատ շունչ փաշել: Բարեգործականը, որ շատ մօտիկէն ծանօթ էր մեր ժողովուրդի, մահաւանդ գաւառի հայութեան եւ մասնաւորապէս հայ գիւղա- ցիութեան ծով ցաւերուն, իրեն առաջին գոր- ծը նկատեց հայրենի հողին վրայ հաստատ- ուիլ, հայ ժողովուրդի կողքին գործել եւ իր նիւթական բոլոր միջոցները յատկացնել քրքահայութեան վերականգնումին: Այս նը- յատակով ալ կեդրոնական վարչութեան կողմէ Միութեանս հիմնադիրներէն Տոքր. ՆԱԶԱՐԷԹ ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆը կ. Պոլիս դրկը- ւեցաւ երկրի մէջ անհրաժեշտ կազմակեր- պութիւնները ստեղծելու նպատակով: Շու- տով ձեռք բերուեցաւ Միութեան վաւերա- ցումը Պետութեան կողմէ, շնորհիւ վստե- վաբրիէլ Նորատունկեանի միջամտումիւն:

1969 Նոյեմբեր 30ին, Պոլսոյ նորախա- ռտանախիդին կողմէ բոլոր Առաջնորդական միեակներուն շրջաբերական համակները դըր- կրեցան, որոնց մէջ կը պարգուէր Միու- թեան հպատակները, որոնք ուրիշ բան չէին, երբ ոչ խառաղ, օրհնաւոր պայմաններու մէջ օժանդակել Հայրենի հողին կառչած ժո- ղովուրդին նիւթական եւ մշակութային վե-

բականգնումին :

Շուտով կայ ժողովուրդը, ինչպէս ամէն տեղ, նոյնպէս եւ Թուրքիոյ մէջ իր վստահութեամբը պատուեց մեր Միութիւնը եւ ամենակարն ժամանակի մէջ կազմուեցան 7 մասնահիւղեր, աւելի քան 8000 անդամներով : Բարեգործականի եղբայրական ձեռքը հաւաք երկրին ամէն կողմը . բացուեցան վարժարաններ, մանաւանդ արարալսօս եւ քրդալսօս շրջաններու մէջ, նիւրական միջոցներ տրամադրուեցան համիդեան շրջանին կողոպտուած եւ անխնայօրէն շահագործուած գիւղացիութեան, եւ որպէս արմատական մըշակութային կարգադրութիւն . ՎԱՆԱՅ մէջ, հակառակ բազմապիսի դժկամակութեանց հիմնեց քրքահայ ԱՌԱՋԻՆ վարժապետանոցը, որուն շրջանաւարտները պիտի ծնառայէին, յետագային, որպէս ուսուցիչ գիւղական վարժարաններու մէջ :

Եւ սակայն Սահմանադրութեան վերահաստատումէն վերջ Թուրքիա ենթարկուեցաւ մշտապէս շփոթ եւ վտանգաւոր կացութեան մը, որուն առաջին արդիւնքը եղաւ ԱՏԱՆԱՅԻ ԿՈՏՈՐԱԾը . որուն գոհ գացին շուրջ 30000 հայեր : Այս աղէտին հետեւանալով Միութիւնս պարտաւորուեցաւ քանդուած շրջաններու վերականգնումի մասին խորհիլ եւ առաջին հերքին ձեռք առնել անտէր-անտիրական մնացած հազարաւոր որբ-որբուհիներու խնամատարութեան բազմապահանջ եւ պատասխանատու գործը . այս պատեհութեամբ է որ հիմնուեցաւ Բարեգործականի առաջին եւ տիպար որբանոցը, ինքնաշօժար նուիրատուութեամբը Հիմնադիր-անդամ բարեյիշատակ Տիրան Խան Քէլէկիանի :

Ատանայի անակնկալ աղէտը բնդահանուր յուսարեկութեան մը մեկնակէտու հանդիսուցաւ եւ անոր հետեւող յաջորդական դէպքերը, պատերազմներ, ապստամբութիւններ, պետական հարուածներ եւայլն, երկիրը ենթարկեցին տնտեսական շատ ծանր անձկութեան մը, որ այլեւս անդարմանելի պիտի մնար եւ որ ջլատեց նաեւ . ո՛չ միայն ազգային բոլոր կազմակերպութեանց այլ եւ Հ. Բ.

Ը . Նիւրքեան սամահիւղերու հայրենակներ գործունէութիւնը :

Պահ մը սակայն ընդհանուր ոգեւորութիւն տիրեց, երբ բարենորոգման բանակցութիւնները, շնորհիւ մեր անխնայ նախագահին Պօղոս Նուպարի ջանքերուն, յաջող արդիւնքի մը յանգեցան եւ երեսպացի գոյգ հսկիչներ նշանակուեցան հայկական նահանգներուն համար :

Աւա՛ղ, շատ կարն տեսց այս խանդավաղութիւնը, որ սգատօսի փոխուեցաւ երբ 1914ին առաջին համաշխարհային պատերազմը պայքեցաւ, վերջ տրուեցաւ հսկիչներու պաշտօնին եւ որուն հետեւեցաւ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԶՈՒԼՈՒՄԸ եւ որուն ԱՌԱՋԻՆ Զօհերէն եղաւ Միութեանս հիմնադիրներէն երջանկայիշատակ Տոքթ . Նազարէր Տաղաւարեանը, որ կազմակերպչական աշտուեցով Թուրքիա կը գտնուէր եւ 1910ին ու 1911ին իր էտաբաժ շրջապտոյտներով կազմած-կազմակերպած էր Բարեգործականի կուռ շարքերը :

Պատերազմի սկզբնաւորութեան առաջին իսկ օրերուն, պատկան իշխանութիւնները ձեռք ձգեցին Միութեանս անդամներուն անուանացանկը եւ որոշեցին բոլորը ախտորէլ-այս որոշման դէմ ելաւ օրուան Շէյխ-Իւլ-Իսլամ հայրի էփենտին որ յայտարարեց թէ թէ՛ նորատունկեան էփենտիի նման հայրենակներ օսմանցիի մը դեկավարութեան տակ գտնուող կազմակերպութիւն մը անկարելի է որ խոսովարարութիւն ընէ : Յարգարժան կրօնապետին այս ընդդիմութիւնը ժամանակի մը համար փրկարար եղաւ մեր միութեան բոլոր անդամներուն համար, սակայն երբ ԵՂՆԻՆԻ գործադրութեան ժամը հնչեց առաջին գոհերը եղան մեր անդամները . եւ Տոքթ . Տաղաւարեան նահատակուեցաւ Տիգրանակերտի մօտ . ՍԵՒՆՐԵԿ կոչուած գիւղաբաղաքի մը, ԳԱՐԱՃՈՒՐԱՆ կոչուած վայրին մէջ, Այաշէն իրեն ընկերացող բազմաթիւ մտաւորական ընկերներու հետ :

Նահատակներու այս հոյիին մաս կը կազմէին նաեւ հայկական նահանգներէն Թիւրանիցիւն, Փրոֆեսէօրներ Ն . Թեմէլէ-

նեան, Պուրիզանան, Նախիկեան, հայկա-
բան Յուզուսուէս Գազաննեան, պիւնարան
ժարգիչ Ասլաննեան Գինյ, առաջնորդներու,
հարգիչներու եւ մեծ քիւ մը մշակութային
գործիչներու, որոնք խանդավառութեամբ
ողջունած էին ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆը ասպարէզ
չալու հրանակիլի եղելութիւնը, վասնզի Բա-
րեգործականով կը յուսային ապահովել գա-
ւառի հայութեան կեանքը, քանի որ ան,
քուրք հողատիրոջ կամ քիւրտ աւագակին եւ
կամ հայ վաշխատուին սնաբանդ արարքնե-
րը դարմանելու կը նկրտէր իր շինարարու-
թեամբն ու հանրամուէր գործունէութեամ-
բը:

Ընդհանուր պատերազմէն վերջ, երբ հայ
աշխարհի անբ-անբակ դարձած էր, Բա-

րեգործականին կը մնար փրկել ինչ որ կար,
ինչ որ սնացած էր ահաւոր գարիւրանէն
եւ լծուեցաւ ԱՆԱՊԱՏՆԵՐԸ խուզարկելու,
եւ վերապառ խրեակները հաւաքելու գոր-
ծին:

Մեր Միութիւնը այլեւս բրբական հողե-
րու վրայ չի գործեր բայց իր եղբայրական
օժանդակութեան ձեռքը կերկարէ Սփիւրքի
ամէն կողմը. ուր ազգապահպանման հարցը
ամենաածմէական կարեւոր խնդիր կը նը-
կատուի եւ որուն ամէն գիտակից հայ, ԲԱ-
ՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆի խողովակով պէտք է սատար
հանդիսանայ յարգելու համար ԵՂՆՈՒՆԻ մեր
միլիոնաւոր ճախատակներուն խնկիլի յիշա-
տակը:

Ս. Շ.

ԳՍՀԻՐԷԻ Հ. Բ. ԸՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

Ամիսօրիկով 1964 տարուան Վարչու-
թեան ներկայացուցած տեղեկագիրը՝ Ընդհ-
անգամական Ժողովին, որ տեղի ունեցաւ
ընթացիկ տարւոյս Մարտի 12ին, կ'ուսանք
հետեւեալ տեղեկութիւնները.

1. Ժողովը միաձայնութեամբ որոշեց ի
զին ամէն դժուարութեանց հրատարակել
ՏԵՂԵԿՍՏՈՒ պարբերականը:

2. Ուրախութեամբ արձանագրեց ԵԱ-
ԳՈՒՊ ԱՐԹԻՆ գրադարանի օգտակար գերբ
ՀԱՅՆԵՐԷՆ գերբերու ընթերցանութեան գը-
ծով:

3. Նոյնպէս հաճոյքով տեղեկացաւ 49
ՎԵԹՆԵՐԱՆ անդամներուն ի պատիւ սարքը-
ւած հաւաքութիւն գտած յաջող ընդունելու-
թեան:

4. Բացի ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ-ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
սաներու կրթական դոճացուցիչ բեթացէն,
Ժողովը ուրախութեամբ տեղեկացաւ որ
ՄՍՍԻ-ՍԺՈՂՈՎԻ սաներն ալ յաջող աշա-
կերտներ հանդիսացած են, որոնց մէջ կան
նաեւ կար ու ձեւի հետեւողներ, որոնք ի-
րենց ուսման շրջանը աւարտելով սկսած են
իրենց աշխատանքով ճարել իրենց սպորտ-

տը:

5. Գոհունակութեամբ արձանագրեց ԷԶ-
ՊԷՔԻԷ թատրոնին մէջ ՄԱՐՏ 1ին բեմադրու-
ուած ՓՍՌՔԻ ՓԵՐԵԶԱԿՆԵՐ թատերախա-
ղին յաջողութիւնը, ինչպէս նաեւ Միութեան
տարեկան հասոյթները ձեռնարկին տուրքէ
զերծ նկատուելու Պետական որոշումը ձեռք
բերուած ըլլալու իրողութիւնը:

6. Մասնաւոր գոհունակութեամբ նշեց
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՅ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻ-
ՆԻ աշխուժ գործունէութիւնը, շարժական
հաւաքութիւնները, դասախօսութեանց օգտա-
լատ շարքը, տօնական օրերու առթիւ սար-
քըւած բացառիկ հաւաքութիւնները եւ ընդու-
նելութիւնները, Արատ հարցումներու եւ
ԵՂՆՈՒՆԻ Յիմնամեակի առթիւ տեսնուած
պատրաստութիւնները, ինչպէս նաեւ հայ-
կահան ժապաւէններու ցուցադրութիւնը եւ
խմբական գրասպասարանները:

7. Շնորհակալութեամբ արձանագրեց
Միութեան մշակութային շարժումին սա-
տարբոր աջակցող սպորտիստները՝ Արթ. Տէր Ար-
շամ Հայր Պօղոսեանը, Վեր. Վահան Թու-
լիկեանը, Տեարք Տօքթ. Շաւարշ Քրիստա-

նը, Տիգրան Պալիկեանը, Արամ Մովսէսեանը, Իրազանդ Կոճաճանեանը, Արմէն Տատուրը, Յովհաննէս Տէր Պետրոսեանը, Կարպիս Պալիթիարեանը, Մօ. Եղ. Յակոբեանը, Համբարձում Գարայեանը, Սիրակ Գարձնանը եւ Աղնուախաջ Տիկին Վարդուհի Տատուրը:

Տ. Ժողովը իր մասնաւոր շնորհակալութիւնները արձանագրեց Արժանագումիւ ՏՅԲ ՅՈՒՍԻԿ Հայր ՆՇԱՆՆԱՆԻ, որ տարիներէ ի վեր իր յօժարակամ օժանդակութիւնը կը բերէ Վարչութեանց ճիւղերուն, պատրաստելով մեր օրացոյցներու տօնացոյցը եւ կատարելով մեր դաւառարեակ անդամներու վճարումներու դանձումները:

ԵՂՆԻՆԻ ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻ Տօնակատարութիւն

Անցեալ տարի Յունուարէն սկսեալ, Երիտասարդացի Ուրբաթ օրուան հաւաքութիւններուն յաճախ անդրադարձանք 1917 թ ահաւոր օրերուն մեր Ժողովուրդի Լեւոնիում դուլումին, դասախօսութիւններով, բնութեցումներով եւ մեր Երիտասարդներուն արամադրեցինք դանազան դիրքեր, դանձք պատրաստելու համար այս տարուան ՅԻՄՆԱՄԵԱԿԻ տօնակատարութեան առթիւ Վարչութեանս կազմակերպած ատենախօսական շարադրական եւ զժողրական-նկարչական մրցումներուն:

Ատենախօսական մրցումը կատարուեցաւ 9 ԱՊՐԻՂ 1918 թ երեկոյեան ի ներկայութեան զնահատիչ մարմինի, որ կազմուած էր տեարք Քիւրքճեան Հայկազունէ, Շարճեան Սիրակէ եւ Բէխեան Խաչատուրէ: Մասնակցեցան չորս երիտասարդներ. պէտք է ըսել թէ ատենախօսական մրցանք մը երիտասարդութեան համար, առաջին անգամ կազմակերպուեցաւ եւ որուն արդիւնքը բաջարեական պէտք է նկատել, զմանցի մրցումին մասնակցողները սոնուազն բառորդ ժամ խօսեցան սահուն համերկնով:

Շարադրութեան մրցումը եւս տեղի ունեցաւ նոյն օրը, առաւօտեան ժամը 9ին, մասնակցեցան 16 երիտասարդներ. Գնահատիչ մարմինը կազմուած էր Տեարք՝ Գէորգ-

անս Ծրբլաս, Ետրոճեան Սէտրոս, եւ Օտտուր Արսնս:

Ետադրական-նկարչական մրցանքը Երնահատը մարմնը կազմուած էր Օտտուր Կոճաճանեան Բրաբաղ, Սարուշեան Սըրքաւուրս եւ Սաստանատ Սրսոս, սրեքս ալ արուստապէտ եւ սեր սրկրս սճշ Նասրաւաւոր նկարչներ:

Գծադրական-նկարչական մրցանքին սասնակցեցան 135 ն. սարսպան 12 երգսոս սըրցողներ, իսկ սրճեւ 12 տարսպան փոքրըներէն 18 երկսոս պատանիներ:

Բոլոր նկարները ցույադրուած էին Միութեանս հաւաքավայրին մճջ եւ զնահատիչ մարմինը Մայիս Ծի երեկոյեան հաւաքութիւնները, եւ զնահատելով մեր պարմանիներու եւ պարմանուհիներու զործը բրաւ պարզեւներու սահմանումը:

Բարեհաճ եւ յօժարակամ նուէրներով քաջաճիւսնակելի այս մրցանքներուն, իրենց Սրցանակներ. —

Ըրեցին մեր նոր սերունդը, Հնտեւեալ ազգայինները.

Տէր եւ Տիկին ԱՐՇՄՄ ԹԻԻՐԱՊԵԱՆ 10 ոսկի արամադրեցին ի յիշատակ իրենց վաղախոստ զուկին՝ ճարտարապէտ եւ ընկերային գիտութեանց տարթէօր ողբացեալ ՇԱՀԷՆ ԹԻԻՐԱՊԵԱՆԻ, Շարադրութեան մրցանքին յաջողակ երիտասարդին:

Այդ զումարով զնեցինք ԵՐԵՔ բառաւաններ եւ զանոնք արամադրեցինք իրրեւ Շահէն Թիւրապեան մրցանակ Պր. Նուպար Պատիկեանի, Օր. Մարտա Պայայեանի եւ Օր. Սիրսն Կորկիսեանի:

Տիար ՅՈՎԱԿԻՄ ՍԻՐՔԻՃԵԱՆ բարեհաճ ատենապետը ՆԻԸՐ ԻՍԹ հայկական ահումրին, նոնպէս արամադրեց 10 ոսկի, զժողրութեան մէջ առաջնութիւն յահողին: Այդ մրցանակը տրուեցաւ Խոտար Գասապեանի, որուն թիւ 32 Կիսոն զեղատուեստական ընդհ. դասաւորումը սնահատուեցաւ զնահատիչ մարմինի կողմէ:

ԳԱՀԻՐԻԻ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը արա-

սաղբից Տոբը՝ ՆՈՒՅՈՒՆԻՆՔ՝ ՏՆՆՆՈՒՄՈՒՆՆՈՒՆ
 Երջասակը Երբայր Իսախանյանը 12 տարե-
 դան, որուն ընդ 22 նկարը առաջնութիւնը
 շահեցաւ փոքրերու, այսինքն սրտու և Է
 արական Երջորդարու ներկայացուցաւ աշ-
 րատուութեանց մէջ:

Իսկ Հ. Բ. Ը. Սիւլիսեան Հուլիսի Բրա-
 դան բաժնուր ՍՍՄԻՔ ժամացոյց մը տրամադ-
 րեց առնանխօսական մրցանքին, որուն ա-
 ռաջնութիւնը շահեցաւ Սր. Երանտէի Վահ-
 րիճեան: Զանազան նուէրներ տրամադրեցին
 ստաւ ծառք Ժոր՝ Միքայէլեան, Սաշա-
 սուր Իշխան, Երուսնդ Տախրճեան և
 Եսախ Վարդեան, որոնք տրուեցան եր-
 կրքի և սրտորդ հանդիսացողներուն, ինչ-
 պէս նաև Երուսնդի յարուցանող որպէս քաջա-
 լերական մրցանակներ: Վերջապէս այս մըր-
 ցանակներու բաշխումը տեղի ունեցաւ Մի-
 սիսեան հաւաքովայրին մէջ կազմակերպը-
 ւած հանդիսութեան մը ընթացքին, Ուրբաթ
 7 Մայիս 1965ի երեկոյեան:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻ Վարչական նոր
 կազմը կը բաղկանայ հետեւեալ անձնաւոր-
 ութիւններէ.

- Ա. Ատենապետ.— Պր. Յովհ. Քէհեան
- Բ. Ատենապետ.— Պր. Վահէ Սրէնճեան
- Ատենադպիր.— Պր. Յակոբ Էքէրճեան
- Գանձապետ.— Պր. Հրանդ Գութնուեան
- Ստորգրականներ.— Պրնք. Կարօ Վարժա-
 պետեան, Վարդան Առաքելեան, Նուպար
 Զէօփճեան, Յակոբ Միլնէթեան, Վահագն
 Տեփոյեան:

Ուրբա եւք տեղեկանարով որ նոր վար-
 չութիւնը լծուած է արդիւնաւէտ աշխա-
 տանքի և որոշած է Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ
 մարզարանը դարձնել ժամադրավայրը մեր
 մարզասէր երիտասարդութեան:

ՆԻԸԲ ԻՍԹ Ակումբի Բառասնամեակը.—

Շուպրա Թաղամասի Նիւր-Իսթ ակում-
 բը իր հիմնարկութեան քառասնամեակին

առիւր կազմաւոր մարզական աշուճման-
 բուն արջ կազմակերպեց ՊԱՍԻԹ-ՊՈԼԻ
 մրցաշարք մը, որ տեղի ունեցաւ խանդա-
 վառ և կարգապահ միջնորդութիւն մը մէջ:

Առաջին մրցումը կատարուեցաւ Հիւնդ-
 չարիէի, 1 Յուլիս 1965, Ակումբի մաշակ-
 վայրին մէջ, որ սկսաւ բարեկամական խա-
 դարկութեամբ մը, Գալուստեան Վարժարա-
 նի և Նիւր Իսթի կրտսերներու միջեւ, և
 վերջացաւ Նիւր Իսթի յաղթանակով:

Երկրորդ մրցումը տեղի ունեցաւ Հ.Մ.
 Ը.Մ.-ԱՄՍԱՍՏԻ և Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻ
 միջեւ: Մրցակիցները ցուցաբերեցին լա-
 խաղարկուելիս որ վերջացաւ Հ.Մ.Ը.Մ.—
 ԱՄՍԱՍՏԻ յաղթանակով՝ 51-41: Միջնա-
 խաղին՝ 18-17:

Շարաթ երեկոյ՝ 3 Յուլիս 1965 խուսն
 բազմութիւն մը հաւաքուած էր Մարզադաշ-
 տին մէջ. Հ.Մ.Ը.Մ.—ԱՐԱՐԱՍ խաղաց ՆԻԸԲ
 ԻՍԹի հետ: Սաղը վերջացաւ Հ.Մ.Ը.Մ.—
 ԱՐԱՐԱՍԻ յաղթանակով. արդիւնք՝ 55-51
 միջնախաղ՝ 17-28:

Երուսն երկրորդ մրցումը տեղի ունե-
 ցաւ Աղեքանդրիոյ երկու խումբերուն՝
 ԿՍՄՔԻ և Հ.Մ.Ը.Մ.ի միջեւ և վերջացաւ
 Հ.Մ.Ը.Մ.ի յաղթանակով. արդիւնք՝ 50—
 40, միջնախաղ 24-21:

Կիրակի 4 Յուլիս: Դարձեալ խուսն բազ-
 մութիւն: Ներկայ էր նաև Առաջնորդ Սըր-
 բազան Հայրը: Մրցումներէն առաջ, նախ
 կատարուեցաւ խումբերու մարզիկներուն
 ստղանքը, որուն հետեւեցաւ օրուան մըր-
 ցումին առաջինը՝ ԿՍՄՔԻ և ՆԻԸԲ ԻՍԹի
 միջեւ: Այս մրցումը վերջացաւ ԿՍՄՔԻ յաղ-
 թանակով: Արդիւնք՝ 73-53: Միջնախաղ՝
 46-32:

Աւարտական մրցումը տեղի ունեցաւ
 Գահլրէի Հ.Մ.Ը.Մ.—ԱՐԱՐԱՍԻ և Աղեք-
 սանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.ի միջեւ: Յաղթանակի
 գահին իւրեց Հ.Մ.Ը.Մ.—ԱՐԱՐԱՍԸ 53-49
 արդիւնքով: Միջնախաղ՝ 24-24:

Մրցումներու աւարտին Առաջնորդ Հայ-
 րը Առաջնութեան բաժակը յանձնեց Հ.Մ.
 Ը.Մ.—ԱՐԱՐԱՍԻ խմբապետ Արմանտօ Ֆեր-

հատեանի: Միւս խումբերուն տրուեցան յիշատակի բաժակներ, իսկ մասնակցողներուն շքանշաններ:

Այս շահեկան մրցաշարքէն քսան օր յետոյ, Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.ը կազմակերպեց նոյնպէս պասքէթի մրցաշարք մը, որուն մասնակցեցան Եզրպտոսի մարզական հայ միութիւնները, 23, 24 եւ 25 Յուլիոսի ընթացքին եւ յողթանակի բաժակը շահեցաւ «Կամք» մարզական միութիւնը, Աղեքսանդրիա:

ՄՓԻՒՌԱՎԱՅ ԿԵԱՔ

Գաւիթէ.— Գրագէտ ՄԻՔԱՅԷԼ ԿԻՒՐՃԵԱՆԻ մահը.—

Յուլիս 3ին, Ծաբաթ օր, ծանօթ թատերադիր, երգիծադիր, թարգմանիչ եւ դրական քննադատ ՄԻՔԱՅԷԼ ԿԻՒՐՃԵԱՆ արկածամահ եղաւ, իր արեւոր հասակին մէջ: Հանդուցեալը հիմնադիրներէն էր ԱՐԵՆՕՐԱԹԵՐԹԻՆ եւ անոր երկարամեայ իմբապետը: Յուղարկուորութիւնը կատարուեցաւ Յուլիս 5ին եւ մարտինը ամփոփուեցաւ Հելլոպոլիսոյ ազգային դերեզմանատան մտաւորականներու թաղամասին մէջ: Ծնած էր 1879ին Պոլիս եւ ուսումը աւարտած ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ վարժարանի մէջ:

Իրան.— Հ.Բ.Ը. Միութեան պաշտօնակաճ անդամը.—

Թէեւ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը երկար տարիներէ ի վեր ԻՐԱՆԻ մէջ կը դործէ եւ արտօնուած է իր սեփական վարժարանը ունենալու թե՛ ՀՐԱՆԻ մէջ, բայց անոր պաշտօնական ճանաչումի հարցը ցարդ անլոյժ մընացած էր: Անհունօրէն ուրախ ենք որ չընորհիւ տեղական մասնաճիւղի ատենապետ եւ Միութեան պատուոյ անդամ Տիար Վահան Արքահամեանի եւ իր պաշտօնակիցներու անվհատ ջանքերոյն, Իրանական կառավարութիւնը անցեալ Օգոստոսին իր ճանաչումը շնորհած է մեր Միութեան:

Լոնտոն.— Նուիրատուքիւն մը.—

Լոնտոնի հայրենասէր ազգայիններէն հանդուցեալ Տիկին Խօզ Խըրէքի, իր ամբողջ հարստութիւնը՝ 70.000 անգլիական ֆունտ, կտակած է Սուրբ Էջմիածնայ Մար Տաճարի բարեգործութեան:

Ֆրեզո.— Հայագիտական դասախօսութիւն.—

Ֆրեզոյի Սթէյնթ Գոլիճի մէջ որդուած է հաստատել Հայոց Պատմութեան դասընթացք, երեք աստիճանով, նախաձեռնութեամբ Տոքթ. Լուիզ Նալպանտեանի որ պիտի ըլլայ պատմութեան դասախօսը: Արդէն յիշեալ վարժարանին մէջ կը դասաւանդէ ընդհանուր ազգաց պատմութիւն եւ հեղինակն է հայ ազատագրական պայքարին ներքուստ անգլերէն հատորի մը:

Մարտէյլ.— Միութեան նախագահը ի պատուի.—

Մարտէյլի Հ.Բ.Ը. Միութեան ստեղծուող Պր. ՎԱՀԱԳՆ ՍԻՍԹՃԵԱՆ, Քրանասկան կառավարութեան կողմէ մեծարուած ՊՍՏԻՈՅ ԵՂԷՆԻ ԱՍՊԵՏԻ աստիճանով: Քրանասկան մամուլը հրատարակած է Տիար Սահաթճեանի նկարն ու կենսագրութիւնը, յիշելով անոր գինուորական ծառայութիւնը եւ ստացած շքանշանները՝ ռազմադաշտի վրայ:

Լիբանան.— Հայ դպրոցականները եւ ԵՂԵՆԻՆԸ.—

Լիբանանի ՈՒԹԸ վարժարանները — Դարուհի Յակոբեան, Կեդրոնական, Կենաց, Աւետարանական, Հոխիսիմեանց, Յովակիմեան—Մանուկեան, Նշան Փարսճեան, Նոր Մարաշ — միասնաբար Հինդնաթի՛ Մայիս 20ին, Պէրթութի Գալուստ Կիւլափ նկան սրբահին մէջ տօնեցին Նահատակներու յիշատակը, բանախօսութիւններով, մեներգներով, նուագով եւ տրամախօսութիւններով:

Լիբանան — Պէրթութի.— Յուրանալու.—

Հ.Բ.Ը. Միութեան Լիբանանեան մարտարաններու Գեղարուեստական սոստանդէսին բացումը կատարուեալ ՍՊՐԻԼ 24ին Կրթական Նախարարին հովանաւորութեամբ

ու արտադրանքներումը ճաշքի՝ Յուդրասի Վարժապետները: Օտարագրությունս զբուսած չըն աշխարհաբարու զուր, պատրաստուածս ըզգաւորութիւնը, չրասրկեր, սուղայրքներ, անասողութենք, զսուս, զաս իւ պղբաս զանաս զան արձաններ եւ առարկաներ:

Ելուստադէս — Զօր. Անդրասիկի յըշասակէ կը պատասցնին:—

Սուղբասաշուքիւնը իր սրտագին մասնապատկերներ բերաւ հայրութեան պանծալի դաւակ՝ Զօրավար Անդրանիկի ժառանգան 100 ամեակի կապակցութեամբ աւելոյն Հայ Երիտասարդաց Սիւնիական կազմակերպած չքել ճանդիտութեան:

Բանախօսեց երիտասարդ մտաւորական ԱՄԱ ԳԱԼԱՅՃԵԱՆ, որ հաճելի եւ խնամուած հայերէնով մը տուաւ աղջային մեծ հերտին կենսագրութիւնը եւ ներկայացուց Անտր գործունէութիւնը մեր ազատագրական պայքարի դանազան հանդրուաններու ընթացքին:

Գործադրուեցաւ կողիկ եւ խնամուած գեղարուեստական յայտագիր մը, որ կը բազկանար մեներգներէ, արտասանութիւններէ, նուագէ եւ ընթերցումներէ:

Միութեան նախագահ ՊՐ. ՎԱՐԴԱՆՆԻՔԻՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ շինիչ փակման խօսքով հանդէսը վերջ գտաւ, եւ ներկաները Հայութեան անվհէեր զարակին՝ Զօրավար ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ անթառամ յիշատակը յարգած ըլլալու գոհունակութեամբ ցրուեցան:

Երուսաղէմ — Դասախօսութիւն:—

Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց վարժարանի եւ Ընծայարանի յարանին մէջ սեպի ունեցաւ երաժշտական երեկոյ մը, նուիրուած հայ ականաւոր երաժիշտ-երգահան ՄՍԿԱՐ ԵԿՄԱԼԵԱՆԻ:

Դաստիարակ Յ. Պուճիգանեանի բացման խօսքէն վերջ գործադրուեցաւ գեղարուեստական կողիկ յայտագիր մը: Բանախօսեց ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ սարկաւազ ԱՅՎԱԶԵԱՆ, որ նախ տուաւ ԵԿՄԱԼԵԱՆԻ կենսագրութիւնը. յետոյ հանգամանօրէն անդրադարձաւ Հայ երաժշտութեան վիճակին՝ 1Տրդ դարու

կիսուն եւ ցոյց տուաւ Եկմարեանի տարած աշխատանքին շարն ու կշիռը՝ սեր առտիկ երաժշտութեան զարգացման սոնչութեամբ:

Երգչախումբը կատարեց Եկմարեանի ԱԶՆԻՐ ԸՆԿԵՐ՝ եւ ԳՈՎԵԱ ԵՐՈՒՍԱԳԷՄ երգէլը եւ Արշակ արեւայ Խաչատուրեանի փոփոսն խօսքով վերջ գտաւ այս հաւաքոյթը, որ ՀԵՇՏԱԿ ԶՈՒԱԹՈՒՆ զըշերայիս աղջօքով ցրուեցաւ:

ՊԵՂՈՒՐ — Վահան Թէքեան վարժ:

Լիբանանահայութիւնը օտարուեցաւ կըրթական գեղեցիկ համարկով մը որ մեր մեծատղանդ բանաստեղծ ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԵԱՆԻ քաղցր յիշատակին ձօնուած է: Վարժարանի բացումը կատարուեցաւ ի ներկայութեան Լիբանանի փոխ-վարչապետին, Պատւոյէքի երեսփոխանին, Փրանսահայ եւ ամերիկահայ Պր. ՈՎՍԻԱ ԵՐՍԱՄԵԱՆԻ, որ Ամերիկայի մէջ կատարուած հանգանակութեան մղիչ ուժը հանդիսացած էր: Բանախօսեղծներու իշխանին պրոնդեայ գիմաքանդակը ծագիկեղծովներով չըջապատուած, գետեղուած կը ճերմակ պատուանդանի մը վրայ: Եղան ճառախօսութիւններ եւ պատշաճ մեծարանք:

ՍՈՒՏԱՆԱՀԱՅ ԵՆԱՆԻՐ —

Խորթումի Աղջային Վարժարանը 1964-1965 կրթական տարեշրջանը բոլորեց արգիւնուէտ կերպով: Վերամուտի արձանագրութիւնները սկսան 15 Յուլիս 1964ին, իսկ վարժարանը իր գոյունները բացաւ 8 Օգոստոս 1964ին: Արձանագրուած աշակերտներուն թիւն էր 67, որոնց չորսը ընդմիշտ հեռացան քաղաքէն, որով վարժարան յաճախողները թիւով 63 կը բաղկանար 48 ման չերէ եւ 15 աղջիկներէ: Աշակերտութեան թիւին ՅԱր մանկապարտէզ իսկ մնացեալ 32ն ալ նախակրթարան յաճախեցին:

Ուսուցչական կազմը ՈՒԹԸ հոգիէ կը բաղկանար, զլիաւորութեամբ Տնօրէն Պր. Օննիկ Գալուստեանի, որ կը գտաւանդէր Հայերէն, Երգ, Թուարանութիւն եւ մարզանք: Խորթումի հոգեւոր հովիւ Սուրէն

Վրդ. Չինչինեան, ստանձնած էր կրօնի, հայերէնի, աշխարհագրութեան, եւ հայոց պատմութեան դասերը: Տիկին Էմիա Գալուստեան, աւանդելով հանդերձ անգլերէն, կը վարէր նաեւ վարժարանի քարտուղարութեան պաշտօնը: Տիկիններ Մարօ Բարձիկեան, Հուսուֆ Աֆարեան, Օրիորդներ Յասմիկ Կիւմիլչեան, Նակագի Եսուէֆ եւ Պր. Պոքթոր մաս կազմեցին Եսուցչական կազ-

մին: Վարժարանի հոգաբարձութեան ջանքերուն շնորհիւ Քամպօնի Քոլէճի հայ աշակերտութեան հայերէն լեզուի ուսուցումը պարտադիր կերպով վերահաստատուեցաւ:

Իսկ Կիրակնօրեայ Դպրոցն ալ յարատեւօրէն կը դարձէ եւ օտար վարժարան յաճախող մեր զաւակները իրենց կրօնական ուսումը կը ստանան ազգային վարժարանի օրհնեալ յարկին տակ:

ԱՆՄԱՀՈՒԹԻՒՆ

Երբ հրէից արքայ Սողոմոնը՝ Դաւիթ որդին, ի՛նքուց դէպի ծերութիւնը, ինչպէս ամէն մահկանացուի, նրա մէջ եւս մահուան երկիւղը սողաց, սոսկալի քան այն երկիւղը որ պատում է նոյնիսկ քաջ մարդուն, նախքան մարտ մտնելը:

Եւ ահա Աստուածն անսաց նրան, եւ երկնային հրեշտակն անտես շղթայով ոսկեայ բաժակը լցրած անմահական ջուր լիջեցրեց երկիր եւ դրաւ եօթնհարիւր սրնեւրու վրայ չէկօրէն կեցած Թաղմորի պալատի այն սեղանին, որի առջ նստած էր արքան, եւ վերուստ ասաց.

— Ահաւասիկ, իմիր եւ կ'անմահանաս:

Արքան մի՛ պահ դուարթացաւ, բայց մի քիչ անց՝ միջնեց Կեդարի սեւ վրաններունման, եւ որովհետեւ ի բնէ խելօք էր, գերազաս համարեց խորհուրդ առնել երկրային մարդուց, ուստի եւ անյապաղ պալատ հրաւիրեց երկրի իմաստուններին, դուստկներին եւ քահանայապետներին եւ ամէնքը շողքորթ՝ միտքերան դռչեցին.

— Տէրն ինչն է կամեցել, օ՛ր, իմաստնոց իմաստուն, իմիր եւ կ'անմահանաս:

Սողոմոն արքան վերցրեց բաժակը եւ այն է ուզեցմ էր իմել, երբ բազմութեան վերջից ամենածեր մի մարդ, որ քորձ ունէր հազին եւ կոչուում էր Ամոխ, խուլ, կե-

կերկերուն, անդշիրիմեան ձայնով ասաց.

— Կա՛ց, Դաւիթ որդի, կա՛ց, մի շտապիր: Իմաստունը հալար չափում եւ կրտում է մէկը: Մի՛ պատեք ինքզ լեզ, քանդի անմահութիւնը ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ մահ սեփական անձի մէջ, — յարակցուած յաւիտենական վշտի ու տանջանքի, ցաւի ու արցունքի հետ: Անմահութեան ամենակարճ ճանապարհը մահն է, որ թէեւ խափանում է անձը, բայց անունն ու դործը՝ երբեք:

Ծերունու խօսքերն հնչեցին սուր եւ հատու, ինչպէս Դամասկոսեան սրի՛ հարուածը քաջի ձեռքում: Այնտե՛ս արքան, շուռ տարով անմահական ջուրը, դէն նետեց սկեայ բաժակը, եւ բազմութեան երկարք պատի միջով զնաց դէպի ծերունին, համբուրեց նրա սպիտակափառ դանդուրները եւ ձեռքը բռնած տարաւ դէպի գահը, դռչելով.

— Խոնարհե՛նք մեր գլուխը ճշմարտութեան առջ:

Եւ Իսրայէլի բոլոր կողմերից եկած իմաստունները, դուշակները եւ քահանայապետները մինչեւ հայերանման յախճապակեայ յատակը խոնարհեցին գլուխներն իրենց ԱՄՈՎՍ մարգարէի առջ:

ՀԱՅ ԵՄ ԵՍ

ՅՈՎՀ. ՇԻՐԱԶ

Կը պարծենամ հայրենիքս անցեալովը,
Նրանք լիքն են, ինչպէս երկինք Սրաբատեան,
Դարեր վառուղ յաղբանակի լոյս ասողերով,
Անուններով հերոսական:

Կը պարծենամ յազր աղբողովն իմ հախտիս,
Սուրբ անունով հայոց Հայկի տիտանական,
Կը պսակուած է հանց Մասիսն այս պիւտր,
Փառքի քաղով յաւերժակամ:

Կը պարծենամ հայոց հոգու լոյս զանձերով
Մատենաներով մագաղաքեայ աղօթքների.
Յաւիտեան նոր երգի գողքան սիրճ քնարով,
Անմահ ու սուրբ գուսանների:

Կը պարծենամ Դարի քրով կայծակեղէն,
Որ շատաչեց դարերի դէմ տէրունական,
Որ մէջք տուեց, դարձաւ երկրիս վէմ ապարէն,
Եւ պիտ շողայ սուրն յաւիտեան:

Եւ ես ցոսի կը պարծենամ երկրէ երկիր,
Իմ ժողովուրդ քն անունով եւ վեհ ու հեգ.
Քող քանդակեն այս ինձ իբրիս տապանագիր
Կը ՊԱՐԾԵՆԱՄ ՈՐ ՀԱՅ ԵՄ ԵՍ:

ՌՈՒՍ ԵՐԱԺԻՇՏՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Մայիս 26ին Մոսկուայէն ՀԱՅԱՍՏԱՆ Ժամանեցին ուսանական երաժշտական արուեստի մօտ 500 ներկայացուցիչներ, որոնք ՏՍՍՐ օր Հայաստանի մէջ ներկայացուցին ուսանական երգարուեստը: Երեւանի օդակայանը զարդարուած էր տօնականօրէն: Հիւրերը ղրմաւորելու եկած էին բազմաթիւ երեւանցիներ: Ռուս արուեստագետները, որոնց շարքին կային անուանի երգահաններ, մենակատարներ, նուագախումբեր եւ այլն Հայաստանի մէջ տուն: 120 համերգ, որոնց ներկայ գտնուեցան 100.000 հայ բարձրագոյններ: Յունիս 5ին տեղի ունեցաւ Տասնօրեակի եզրափակիչ հանդիսութիւնը Ա. ըՍ- պետը խորանի անուան օփերայի եւ բալետի ակադեմիական թատրոնին մէջ:

Հայաստանի Գերազոյն Սորհուրդի հրամանագրով ուսանական արուեստի 42 ներկայացուցիչներ պարգևատրուեցան:

Նոյն օրը — Յունիս 5 — Տասնօրեակի մասնակցող ուսու հիւրերէն խումբ մը աչցելից ԿՈՄԻՏՍԱՍԻ Շիրիմին եւ սրակ դրու Անոր ինկիլի հողակոյտին վրայ: Այս արելութեան մասնակցեցան Ռուսական Մշակութի նախարար Ա. Պոպովը, Հայկական Մշակութի նախարար Ռ. Սաչատրեանը, հուշակատր երգահան Դիմիտրի Ծոսասկովիչը, ուսու երգահաններու Միութեան առաջին քարտուղար Տ. Սրեննիկովը, Ժողովրդական արտիստ Դ. Կապալեսկին, Հայաստանի երգահաններու նախագահ Է. Միրզոյեանը եւ ուրիշներ:

Ռուսական երաժշտութեան ներկայացուցիչներու բաւ Տ. Սրեննիկովը, մեր գրութիւնը կը խոնարհեցնենք ՄԵԾՆ ԿՈՄԻՏՍԱՍԻ յիշմին առջև: Հայ ազգային երաժշտութեան հպարտութիւնն է ԿՈՄԻՏՍԱՍԻ, համայնարհային երգարուեստի այն հսկաներէն մ'կը, որուն փառքը անթառամ կը մնայ առ յուրէտ: Հայաստանի պետական երգչախումբի կատարմամբ աչօր մենք անգամ մըն ալ լսեցինք անոր երգերը եւ խորապէս յուրուեցանք: Այս երգերը երաժշտութեան սուրբ

զերքն են, եւ ոչ միայն հայերու այլ եւ աշխարհի ցանկացած ազգութեան երաժշտութեան համար:

Լեւինականի ԿԱՐՍ-ՄՈՒՐՁԱՅԻ անուան երաժշտական ուսումնարանը բոլորեց իր գոյութեան 30րդ տարին: Այս ժամանակաշրջանին մէջ ուսումնարանը ստւած է 700 մասնագէտներ: Այժմ ուսումնարանը ունի 160 ուսանողներ, որոնք կը հետեւին դաշնամուրի, բարային, փողային գործիքներու, ձայնական, իմբաստարական եւ տեսական ճիւղերու: Ուսումնարանի երեւանամեակը նշուեցաւ Լենինականի համերգային դահլիճի մէջ արուած հանդիսութեամբ մը, որ վերջացաւ աշակերտութեան կողմէ արուած ձօր համերգով:

ԵՆԿԻՊԱՐԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿ — Սրենիկեան Պերլինի մէջ 24 երկիրներու մասնակցութեամբ տեղի ունեցան Եւրոպայի Լոյսամարտի ախոյեանական մրցումները, որոնք վերջ գտան ուսերու յաղթանակով: Ուրիշ ծանրութեան վրայ տեղի ունեցող խղիւղուն ուրիշ առաջնութիւնները ուսերը առին: Այս առթիւ Վ. ԵՆԿԻՊԱՐԵԱՆ շահած է 3 ոսկիէ մետալը:

ՆՈՐ ԱՍՈՅԵԱՆ — Երեւանցի պատանի փիլիսոփայիստ ԳԵՂԱՄ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆը Սոցիի մէջ տեղի ունեցած համամիութեանական պատանի փիլիսոփայիստներու 1965 թուականի ախոյեանական մրցումներուն մէջ յաղթական հանդիսացած է եւ նուաճած 1965 տարւոյ ախոյեանի տիտղոսը:

ՄՐՏԻ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ — Ստեյնքարտիս անուանով ծանօթ սրտի հիւանդութեան դէմ շիճուկ մը պատրաստուած է Հայաստանի Առողջապահական նախարարութեան ղեկելու ախոյեանոցին մէջ: Արդէն սկսած է արտածուել այդ շիճուկին Միութեան գանազան ղեկարաններու վարչութեանց:

ՆՈՐ ՀԻԻՐԱՆՈՅՆԵՐ — Երեւանի Յակոբ Պարոնեան եւ Թումանեան փողոցներուն վրայ, այս տարի պիտի սկսի երկու նոր հիւ-

յանոցներու շինութիւնը, որոնց խորանար-
շիւրը պիտի ունենայ 500 սենեակ: Հարկեր
սենեակներով հիւրանոցներ պիտի շինուին:
Ծաղկաձորի, Դիլիջանի, Ջերմուկի մէջ,
իսկ 200 սենեակնոց որսորդական ստան մը՝
Սեւանի ափին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ հրատարակչականը լոյս
ընծայած է Պիլատոսի անունաւոր բանաս-
տեղծ Մատթէոս Զարիֆեանի երկերու ժո-
ղովածուն:

ՔԵՆԹՈՂԱՀԱՅՐ Մովսէս Եսրէնացիի
և միջնադարեան նշանաւոր գիտնական Ա-
ՆՆԻՍԱ ՇԻՐԱԿԱՅԻԻ արձանները գարդարե-
ցին ՄԱՏԵՆԱԴՍԻԱՆԻ ճարտար-պետական
հասկերտ կառուցուածքը: Գեղարքանակ
գարդարսի աջ կողմին ՄՈՎՍԷՍ ԽՈՐԵՆԱՅԻՆ,
է կանգնած ամբողջ հասակով, իր հոշակա-
ւոր ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ կ'ըմբռնէ սկզ-
բած, իսկ ճարտարագիտական գիտնա-
կան Շիրակացին:

Տ Ա Ն Դ Է Ի

ԾՆՆԴԵԱՆ 700-ԱՄԵԱԿԸ

Ինչպէս Հայաստանի, նոյնպէս և աշ-
խարհի մշակութային բոլոր կեդրոններու
մէջ նշուեցաւ իտալացի մեծատաղանդ բա-
նաստեղծ Տանթէի (Տիւրանթէ Ալիլիէրի)
ծննդեան 700ամեակը: Տանդէ ծնած է Ֆլո-
րանսի մէջ 1265ին իսկ մահկանացուն կըն-
գած Ռաֆեննա քաղաքը 1321ին:

Տանդէ արեւտական ընտանիքի զաւակ
էր. շատ փոքր տարիքէն հայրը կորսնցուց-
մայրը զինքը յանձնեց ժամանակի ամենա-
հռչակաւոր դէմքերէն Պրուենթօ Լաթինիի,
որ յայտնի էր որպէս գիտնական և պետա-
կան մարդ:

Կր կարծուի թէ Տանթէ աւարտեց նաեւ
Պոլօնեայի համալսարանը, վասնզի մարդ-
կային գիտութեան ո՛չ մէկ ճիւղ իրեն ան-
ծանօթ կը մնար:

Կր կարծուի նաեւ որ հիմնական կեր-

պով խորացուցած էր աստուածաբանութիւ-
նը և և իրաւագիտութիւնը: Իր Էրեստասար-
դական կեանքէն դուրս մեծ ազդեցու-
թիւն գործած է իր կեանքին վրայ. այդ այն
հանդիպումն է որ ունեցած էր Ֆօլքօ Ֆօր-
թինարիի դեղանի ազջկան՝ Պէտրիսի հետ,
հանդիպում որ իտէալ և ասիւնարուն սի-
րոյ մը պատճառ եղաւ և Տանթէի բոլոր
գործերուն ներշնչարանն ու մենտորը հան-
դեացաւ:

Տանդէ շատ կ'ստուգէն սկսաւ գրել,
ինչպէս սիրաշին տաղեր, սոնետներ, դան-
ցաններ. կը կարծուի նոյնիսկ որ 1289էն ա-
ռաջ, իր անձաճ գործին՝ Աստուածային կա-
տակերդութեան առաջին եղանակները ար-
դէն յօրինած էր:

Չարիահաւանութեան տարիքին իր ծննդա-
վայրը՝ Ֆլորանս ենթարկուած էր բուն ա-
լեկաճութեանց: Բացի երկու մեծ կուսակ-
ցութիւններէ (Կելֆերէ և Կրայլեններէ) (1*
որոնք ամբողջ Իտալիան տակն ու վրայ կ'ը-
նէին, Էրկիրը կը աստապէր նաեւ Կելֆե-
րու պատակումէն որ երկու թեւի՝ Սեւե-
րու և ձերմակներու բաժնուած, զիրար կը
հարուածէին: Տանդէ, Կելֆ կուսակցութեան
կը պատկանէր և դէպի Սեւերը կը հակէր,
այսուհանդերձ ան աշխատեցաւ երկու մըր-
ցակից հոսանքներուն միջեւ հասկացողու-
թեան լեզու գտնել և հաշտութիւն գոյա-
ցընել:

1300ին երկրի աւարանիին մաս կազմեց
և Էրկիրը իտալացեցնելու համար անաշա-
տութեամբ գործեց: Բայց երբ Պօնիֆոս
Պապի և Ֆրանսայի թագաւոր Շարլ սը Վա-
րուայի միացեալ ուժերով Ֆլորանսը գրաւ-
ուեցաւ, Սեւերը յաջողեցան Էրկիրին ղեկա-
վարութիւնը ձեռք ձգել և իրենց ասաջին
գործը եղաւ իրենց հակառակորդներէն ձեռ-
բարդուուել:

1301ին, ասաջին հրովարտակով մը,

(1* Կելֆերը պապի և անկախութեան
կուսակիցներն էին. իսկ Կրայլենները՝ գեր-
ման վեհապետներու կուսակիցներ: